

Maapõue strateegia töörühma 5. koosoleku protokoll

Toimumise aeg: 29.06.2016, kl 14.00 – 16.15

Toimumise koht: Keskkonnaministeerium, Narva mnt 7a, Tallinn

Osalesid:

Keskkonnaministeerium: Ado Lõhmus, Kätlin Mandel, Rein Raudsep, Tiit Kaasik, Maris Saarsalu, Aire Rihe, Herdis Fridolin, Janne Tamm, Liina Laumets;

Majandus-ja Kommunikatsiooniministeerium: Kalev Kallemets, Ando Leppiman, Joel Peetersoo, Kaupo Reede;

Maa-amet: Reet Roosalu;

Eesti Geoloogia Selts: Tarmo All, Anne Pöldvere;

Tallinna Tehnikaülikool: Atko Heinsalu, Enno Reinsalu, Veiko Karu;

Tartu Ülikool: Leho Ainsaar, Alar Rosentau;

Eesti Mäetööstuse Ettevõtete Liit: Rein Voog;

OÜ Eesti Geoloogiakeskus: Margus Raha;

MTÜ Eesti Maavarade Ühing: Mihkel Pukk;

Riigikantselei: Eili Lepik;

Rahandusministeerium: Aet Tummeleht, Eleri Kautlenbach;

Eesti Keskkonnamõju Hindajate Ühing: Jan Johanson;

MTÜ Eesti Planeerijate Ühing: Maila Kuusik;

Eesti Energia AS: Jaanus Arukaevu;

Eesti Mäeselts MTÜ: Vesta Köpp;

Puudusid:

Eestimaa Looduse Fond: Silvia Lotman;

Rahandusministeerium: Tiit Oidjärv;

Eesti Maaülikool: Kalev Sepp;

Tartu Ülikool: Tõnu Meidla, Erik Puura.

Juhatas: Ado Lõhmus

Protokollis: Tiit Kaasik

Alljärgnevalt ülevaade avakoosolekust käsitletud teemade kaupa

- 1. Ado Lõhmus: tegi sissejuhatuse ja tutvustas käsitletavaid teemasid.** Kohtumise eesmärk on nelja alltöörühma esialgsete tulemuste tutvustamine. Lisaks soov saada töörühmalt tagasisidet tehtud tööle. Täiendavad ettepanekud on oodatud kirjalikult. Oodatud on ka ettepanekud strateegia ülesehitusele. Koosolekul arutame läbi järgnevate tegevuste ajakava.
- 2. Tiit Kaasik andis ülevaate 4. alltöörühma tulemustest (vt lisatud ettekanne).**
  - ELF esitas ettepanekud kõigi alltöörühmade töödokumentidele kirjalikult, vaatame need läbi ja ilmselt vajavad arutamist alltöörühmades. Olulisim teema ELFi hinnangul põlevkivist väljumise strateegia. Arutelus esitati ettepaneku kohta erinevaid seisukohti. Nt leiti, et kui põlevkivi tuua sisse eraldi teemana, siis peaks teiste

maavarade kohta ka midagi ütlema, seega ei ole seda mõistlik strateegias käsitleda. Lisaks on olemas eraldi põlevkivi arengukava.

- Tekkis ka küsimus, kas olemasolevates dokumentides on ikka piisavalt strateegiline vaade, äkki peaks oleme üldisem. Leiti, et väga umbmäärane lõpptulemus ka ei tohi olla.
- Riigikantselei pakkus välja, et maavarast väljumise strateegia võiks sisse tuua üldiselt, ilma konkreetseid maavarasid nimetamata. St maavarast väljumisel hinnatakse erinevad küsimused ja leitakse lahendused. Nt, mida tähendab see muutus regioonile, läbi mõelda sotsiaalmajanduslikud ja majanduslikud mõjud, mõjud energeetikale jmt.
- RaM lubas oma ettepanekud kõigi töödokumentide kohta saata kirjalikult.
- ELF tõstatab küsimuse, kas turba taastumatuks maavaraks nimetamine on kuskil sees. Teemat arutati 4. alltöörühmas. Leiti, et liiga detailne küsimus ja puudub otsene probleem. Uus MaaPS lahendab selle küsimuse ka selliselt, et looduslikus seisus turbaaladel kaevandada ei saa.

3. Rein Raudsep andis ülevaate 3. alltöörühma tulemustest (vt lisatud ettekanne).

- Leiti, et 3. teema punkti 5.1, mis näeb ette uurimisprogrammi koostamise, peab rohkem sisustama, kuna see on väga oluline. Programm koostada 10-15 aastaks, kuid jooksva uuendamise võimalusega ning kindlasti näha ette vahendid tööde tegemiseks.
- 3. teema punkti 1.1 puhul tekkis küsimus, kas tegevuskava koostamine mõistlik, kuidas ülikoolid sellesse suhtuks. Selgitati, et üldiselt oli hinnang õppetegevusele analüüsis positiivne. Seda punkti peaks üldistama. Võib viidata toimunud hindamisprotsessile, kuid ei peaks toetuma otseselt välishindamisele, vaid ütlema, et õpe peab vastama selles toodud nõuetele vms.

4. Kaupo Reede andis ülevaate 2. alltöörühma tulemustest (vt lisatud fail).

- Tekkis küsimus, kas Cost benefit analysis on ette nähtud kõigi maavarade puhul. Vastati, et ei ole, seda on kavas rakendada vaid kõrge majanduspotentsiaaliga maavaradele (nt fosforiit ja rauamaak).

5. Ado Lõhmus andis ülevaate 1. alltöörühma tulemustest (vt lisatud fail).

- Ülevaate andmise käigus täpsustati, et õigusliku regulatsiooni arengusuunad on alates 3. punktist teistest alltöörühmadest ettepanekuna tulnud ja alltöörühmas läbirääkimata.
- Eesti Energia esindaja tõi välja, et on arengusuund, mille kohaselt riik on otsustaja maapõue valdkonnas. Ta leidis, et tuleks täpsustada, mida riik täpselt otsustab, kuna kõiki otsuseid ikkagi riik ei tee (liiga lai määratlus). Tasude kohta on umbmäärased arengusuunad (kaaluda, mõtleda). Peaks otsustama, kas jääb kindlas kõneviisis sisse või jäägu välja. Ka peaks olema selgemalt (kes teeb, tähtajad jms). Regulatsiooni puudutavas arengusuunas peaks ootama ära tellitava õigusanalüüsi tulemused ja täpsustama regulatsiooni puudusi, et neid oleks lõplik arv. St mis vajab muutmist regulatsioonides. Et anda kindlustunnet.
- Toodi välja, et arengusuundades kasutatud väljend „kaevandamise talumine“ on negatiivne. Selle asemel võiks midagi neutraalsemat olla.
- Toodi välja, et teksti on jooksvalt juurde tulnud ettepanekuid. Selgitati, et need arutatakse lõplikus tekstis läbi.
- MKM leiab, et 1. alltöörühma arengusuundades tasude kohta sõnastatud punktid ei ole sobivad. Lisaks soovib arengusuunda, mille kohaselt kaevandamisõiguse

tasumäärad peaks olema seotud maavarast loodava lisaväärtusega. Tootjahinna indeksid on viimastel aastatel vähe muutunud ja seetõttu ei ole ressursitasu suur tõstmine olnud põhjendatud. Praegused tasumäärad ei ole mõistlikud. Nt graniidi osas, millel soomes ei ole üldse tasu.

- EGK leidis, et EGT moodustamise, arengusuund peaks ütleva, selgelt, et EGK likvideeritakse ja luuakse uus EGT. Praegu võib jääda mulje ümberorganiseerimisest. Pakuti, et äkki EGK hoopis müüakse maha, millisel juhul oleks likvideerimine piirav sõnastus. Kaaluda MKMi sõnastuse kasutamist.
- EGEOS tõi välja, et ei saa nõustuda kõigi arengusuundadega, mis on alltöörühma töödokumendi sõnastatud. Selgitati, et need vaadatakse veel töörühmas üle.

6. Arutelu.

- Eesti Energia tegi ettepaneku töö edasiseks viimistlemiseks tuua sisse teema, kuidas me suhtume maapõue kui varasse ja kes vara eest vastutab. Fookus ja põhieesmärk peaks olema selgemalt laual. Lisaks planeerimise ja õigusruumi teema omavad seoseid ja peaks omavahel kokku viima. Praegu nt regulatsioonide puhul soovitakse elu lihtsamaks teha, aga planeeringute osa hoopis teeb keerulisemaks. Vajalik oleks erinevate alltöörühmade tööd ühtlustada. Selgitati, et edaspidi tulebki valminud töödokumentid ära ühtlustada ja hakata asja tervikuna vaatama.
- KeM selgitas, et hiljemalt 2017. II kv võiks strateegia riigikogus kinnitatud saada. Mida kiiremini liigub seda parem, sest järgmisel aastal hakkab eesistumine kõigilt ressursside võtma ja strateegiaga ei jõutaks tegeleda.
- MKM tegi ettepaneku lisada juurde 1 lk sissejuhatus. Sissejuhatus on dokumendi vormi osa ja kindlasti lisandub. Selles kirjeldatakse üldiselt mh olemasolevat olukorda ja praegusi kitsaskohti.
- Esitati küsimus, kas riik peaks ka ise suuremas ulatuses tulevikus kaevandama, kuna MKM varem pakkus sellise mõtte välja. MKM selgitas, et riik ei peaks kõike ise kaevandama. Pigem ei peaks riik selliseid riske võtma ühes valdkonnas.
- ELF tõi välja, et maapõue tuleb strateegia koostamisel vaadata terviklikult, mitte vaid ettevõtluse seisukohalt. St silmas tuleb pidada ka põhjavett, looduskaitset jms.

7. Edasine töö.

- **Sisemine tähtaeg strateegia eelnõu valmimiseks on augusti lõpp (31.08.2016). Pärast seda saadame eelnõu töörühmale tutvumiseks.**
- **Alates septembrist algab eelnõu arutamine.**
- **Kahe nädala jooksul (tähtaeg 15.07.2016) palume töörühmal esitada kirjalikud ettepanekud töödokumentidele.**

Lisad:

1. 1._alltöörühm_Ado_Löhmus
2. 2._alltöörühm_Kaupo_Reede
3. 3.alltöörühm_Rein_Raudsep
4. 4._alltöörühm_Tiit_Kaasik